

PETRŐCZI ÉVA ÚJ KÖLTEMÉNYEI

I.

MACSKÁS ÉS EGERES ÚJ RUHÁMBAN...

Clara és Robert Schumann emlékére

Clara Schumann férjével, Robert Schumann-nal

Körülbelül hetven évvel ezelőtt, négyéves koromban beszélt nekem a muzsikát nagyon szerető családom egyik tagja Schumann „Katzenmusik”, azaz „Macskazene” című tréfás zenei betétének kottájáról. Ez egy kedves, nem-publikus férj-feleség művésztárs magánjátékjátéka volt. Robert Schumann ezekben a kis „állatos kottákban” közelebb visz bennünket kettejük bensőséges magánvilágához. Ahhoz a varázskörhöz, amelyben a zene nem csupán mindkettejük hivatása volt, zongoraművészként és komponistaként, hanem egyben szinte gyermeki játékterük is. Anekdotaként fennmaradt, hogy Schumann ezekben a kis darabjaiban nem csupán ötletes képzőművésznek bizonyult, de nagyon szellemesen ábrázolta hangszerekkel a macska dorombolását, vagy éppen az egér cincogását.

Macskás és egeres
új, kottás ruhámban
én Clara Schumann
soha, de soha
nem leszek, nem lehetek.

De igazi, gyerekkoromba
visszavezető öröm
ezt a kicsi, piros szíveket
is hintáztató, kottamintás
ruhát viselni.

Felcsendül a fülemben
ócska kis kölcsön-pianínónkon
az „Asszonyszerelem, asszonysors”,
még hozzá elég tótágas előadásban.
A zongorakísérő nagymama volt,
de aki énekelt,

(mondjuk, Kathleen Ferrier,
vagy éppen Christa Ludwig helyett!)
az én holtáig-szerelmes
hőstenor nagyapám
a hangját finommá, halkká,
szelíddé – s bár igazi dalia volt –
szenvedélyesen asszonyossá tenni.

Lám, milyen időutaztató
erő lakik kedves Vámház körúti
kis textilboltunk otthonos
falai között:

aki egy böngészésnyi
időre belépett, azaz mai
nagymama-magam,
táskájában egy csomagocska
Clara-Robert szerelemmel, távoli

ifjúságába három
és fél méter
zenetörténeti vászon
társaságában visszaköltözött.

Petrőczy Éva

FÜGGELÉK:

Schumann: "Frauenliebe und Leben" (complete) sung by Kathleen

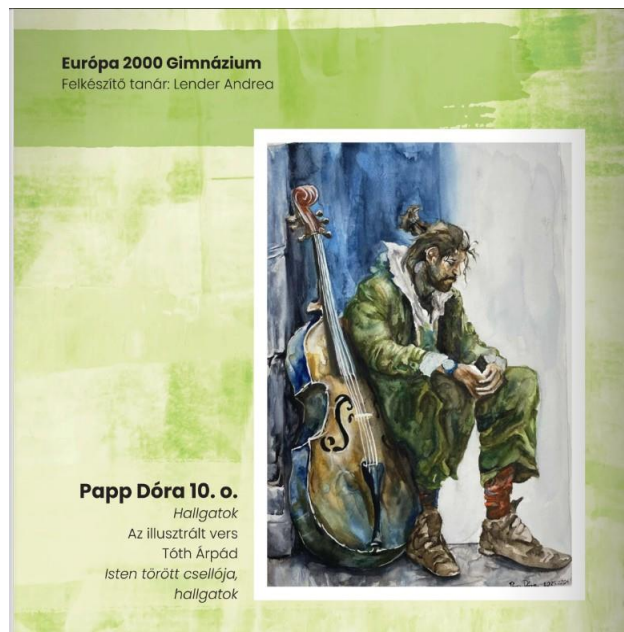
Ferrier, contralto - with score (23:20)

Közreműködik: John Newmark (zongora)

Christa Ludwig: Frauenliebe und Leben by Schumann (20:55)

Közreműködik: Erik Werba-zongora

II. GYÓGYÍTÓ VERS, GYÓGYÍTÓ FESTMÉNY¹

*„Én csönd vagyok. Itt ne keress zenét.
Olyan vagyok én ebben a világban,
Mint az a gordonka, amelyet láttam
Egy szép úri szobában, a sarokban.*

.....

*Míg elkallódott életébe réved,
Már nem emlékszik régi bánatára:
Csak mintha finom, messzi pára
Vérezné be a dús alkonyatot.*

*És tenné szebbé, istenibb titokká,
Melyhez nem illik más, csak némaság.
Üvöltsön hát a szájas sokaság,
Isten törött csellója, hallgatók.”*

*(Tóth Árpád: Isten törött csellója, hallgatók, 1926,
részlet)*

¹ A versillusztráció pályázat- és a beérkezett legjobb alkotásokból összeállított kiállítás a Ferencvárosi Helytörténeti Egyesület projektje.

Ahogy megláttam
egy tizedikes diáklány
festményét, erről
a jövőre százéves versről,

a Ráday utca egyik
hatalmas plakátján,
már nem fájt semmi
Költészet Napja táján

szokásos ármány.

Felzengett bennem vigaszul
sok-sok gyakran elnémított cselló,
amelyek némán is zenélnek;
dőljön csak a szájas sokaság

zsigerei mélyéből
mindenféle szó-habaráss.
De én most
(e festmény bűvöletében
valósággal lefoszlott
rólam minden utcai zaj!)
tisztán hallom Tóth Árpád,

úgy is mint simándi,
Arad megyei „földim”
halhatatlan versét,
először Kézdy Gyuri hangján,

s emlékszem arra, amikor
a rég-holt poéta gyöngéd
költőnő-lánya,
Tóth Eszter
sok-sok éve idézte e sorokat

nekem, apja szavait
talán védőoltásnak szánva.

Köszönöm, Eszter,
sokat segítettél
hisz egy vagyok
a sokat-roncsolt,

és gyakran húrja-fosztott
nemegyszer már-már
tönkre roncsolt
csellók közül.

De bennem is mindig
az zeng tovább,
ami a te apád
legfőbb védelme volt,

s amit én is Istentől kaptam,
elnémíthatatlan
és csak látszólag néma énekül.

Az ifjú festőt,
Dórát nem ismerem,
de végtelen
hálát érzek iránta is:

hiszen Tóth Árpád versét
oly híven visszahangzó képe
most begyógyította
egy nemegyszer hangok nélkül zenélő

oly sokszor felszakított sebeit.

(2025-ben, a Költészet Napján.)

Tóth Árpád

Tóth Eszter

Hollós Máté

Petrőczy Éva József Attila-díjas költő versében megidézésre került Tóth Árpád és leánya, Tóth Eszter József Attila-díjas költő. A vers szelleméhez illő muzsikát Tóth Eszter fia, Hollós Máté Erkel Ferenc-díjas zeneszerző komponálta:

HOLLÓS Máté: Canto nostalgico (7:30)

PÓLUS László – cselló

Papp Dóra festménye Tóth Árpád Isten törött csellója, hallgatok c. költeményére

[illegible]